

Tulevaisuustaulukko

Tulevaisuuskuva 5: Maakunnista kuntia

TULEVAISUUDEN KEHITYSLINJAT						
ALUERAKENTEEN MUUTOS	Kaupungistuminen ja vahva keskittyminen	Kaupungistuminen ja normaali hajakeskittyminen	Kaupungistuminen ja vahva hajakeskittyminen	Vyöhykkeisyys ja laajat kasvukäytävät	Hajautuminen ja maaseudun renessanssi	
YKSITYINEN, JULKINEN JA 3. SEKTORI	Julkisen sektorin rooli aluekehittämisessä vahvistuu	Markkina-perustaisuus aluekehittämisessä vahvistuu	Yhteisölliset ja 3. sektorin ratkaisut aluekehittämisessä vahvistuvat			
HALLINNON KEHITTÄMISEN JA POLITIIKAN SUUNTALINJA	Maakunta-perustaisuus vahvistuu	Kuntaperustaisuus vahvistuu	Kaupunkiseutu-perustaisuus vahvistuu	Valtioperustaisuus vahvistuu		
MAAKUNTA-VALTIO -SUHDE						
OHJAUSSUHDE	Resurssi- ja momenttiohjaus	Normiohjaus	Tulosohjaus	Informaatio-ohjaus	Sopimusohjaus	Neuvottelu- ja vuorovaikutus-ohjaus
VALTION OHJAUSVALTA	Vahva, tiivis ohjausvalta	Kohtuullisen vahva ohjausvalta	Heikko ohjausvalta	Valtiolla ei ohjausvaltaa ja sen rooli merkityksetön		
TOIMINTATAVAT JA -KULTTUURI, VUOROVAIKUTUS	Avoin neuvottelu, yhteistyö ja sopimuksellisuus	Joustava ja verkostomainen	Passiivisuus ja vetäytyneisyys kontrollin, ohjauksen ja valvonnan osalta	Suora, mutta löyhä kontrolli, ohjaus ja valvonta	Suora ja yksityiskohtainen valvonta, hierarkkinen kontrolli	
TEHTÄVÄJAKO	Tehtäväjako onnistuu hyvin	Tehtäväjako onnistuu tyydyttävästi	Tehtäväjako onnistuu osittain	Tehtäväjako epäonnistuu	Tehtäväjako aiheuttaa katastrofin	
MAAKUNTIEN MUOTOUVA ASEMA						
MAAKUNTIEN ROOLI	SOTEMAKU-uudistuksen (2018) kaavailujen mukainen	Maakunnille lisäksi rajattu verotus-oikeus ja maakunta-kohtaisesti muita tehtäviä	Maakunnista kuntia	Maakunta kuntien edunvalvoja ja kehittämistyön koordinoija	Maakunnat pelkkiä SOTE- ja pelastus-palveluiden tuottajia	Maakunnat pelkkiä MAKU-palveluiden tuottajia
MAAKUNTIEN ITSEHALLINTO	Maakunnille ei verotusoikeutta, eikä aitoa itsehallintoa	Maakunnille osittainen verotusoikeus, mutta tiukka valtio-ohjaus	Maakunnille osittainen verotusoikeus ja velanotto-oikeus	Maakunnille itsehallinnollinen asema sekä osittainen verotus- ja velanotto-oikeus	Maakunnille laaja itsehallinnollinen asema, verotus- ja velanotto-oikeus sekä yleinen toimiala	
MAAKUNTIEN TALOUDELLINEN LIKKUMAVARA	Maakuntien kapea taloudellinen liikkumavara ja SOTE:n muiden toimialojen rahoitusta kaventava vaikutus	Maakuntien kapea taloudellinen liikkumavara	Maakuntien taloudellinen liikkumavara mahdollistaa operatiivisen toiminnan	Maakuntien laaja taloudellinen liikkumavara	Maakuntien laaja taloudellinen liikkumavara, mittakaavaedut ja kustannustehokkuuden parantuminen	
MAAKUNTIEN MÄÄRÄ	Enemmän kuin 18 maakuntaa	18 maakuntaa	12-18 maakuntaa	9-12 maakuntaa	5-9 maakuntaa	
MAAKUNTIEN POLIITTINEN PÄÄTÖKSENTEKO	Politiikot vain päätöksentekijöitä, viranhaltijoilla valmisteluvastuu	Politiikot mukana päätösten valmistelussa, viranhaltijoiden rooli pieni	Avoin konflikti, poliitikkojen ja viranhaltijoiden roolit ja vastuut epäselviä	Ajopuu, maakunta ajalehti, poliitikot ja viranhaltijat eivät aktiivisia toimijoita	Viranhaltijoiden rooli ylikorostunut valmistelussa ja päätöksenteossa	
MAAKUNTIEN LEGITIMITEETTI JA TUKI	Kansalaiset mieltävät maakuntien roolin ja kokevat maakunnat omikseen	Maakuntien onnistuminen tehtävissään vahvistaa myös kuntien legitimeettiiä	Epäselväksi jäävä tehtäväjako kuntien ja maakuntien välillä rapauttaa legitimeettiiä	Selvästi jäsenyvä tehtäväjako kuntien ja maakuntien välillä vahvistaa legitimeettiiä	Maakuntien epäonnistuminen tehtävissään rapauttaa myös kuntien legitimeettiiä	Maakunnat jäävät kansalaisille etäisiksi
MAAKUNTIEN ERILAISUUS	Maakunnat keskenään samanlaisia	Pääkaupunki-seudun erillisratkaisu	Suurten kaupunkiseutujen erillisratkaisu	Maakuntien erilaistuminen evolutiivisesti huomioiden alueelliset erot		
KUNTIEN MUOTOUTUVA ASEMA						
KUNTIEN TÄRKEIN TEHTÄVÄ	Asuin- ja elinympäristön kehittäminen	Sivistys- ja kulttuuripalvelut	Elinkeino- ja elinvoimapolitiikka	Demokratian alusta ja kuntalaisten edunvalvoja	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja kansalais-yhteiskunnan tukeminen	Paikallisuuden ja perinteiden vaaliminen
KUNTIEN KÄYTTÖTALOUS	Kuntien käyttötalous paranee merkittävästi	Kuntien käyttötalous paranee jonkin verran	Kuntien käyttötaloudessa ei tapahdu juurikaan muutoksia	Kuntien käyttötalous heikkenee jonkin verran	Kuntien käyttötalous heikkenee merkittävästi	
KUNTIEN INVESTOINTIKYKY	Kuntien kyky investoida paranee merkittävästi	Kuntien kyky investoida paranee jonkin verran	Kuntien kyky investoida säilyy ennallaan	Kuntien kyky investoida heikkenee jonkin verran	Kuntien kyky investoida heikkenee merkittävästi	
KUNTIEN EDUNVALVONTA	Kuntien edunvalvonta kanavoituu itsehallinnollisten maakuntien kautta	Kunnat luovat uusia, maakuntatasoisia edunvalvonta-organisaatioita	Kukin kunta valvoo mustasukkaisesti vain omaa etuaan	Seutuajattelu voimistuu edunvalvonnessa	Kunnilla vain yleistä edunvalvontaa (esim. Kuntaliiton kautta)	Kuntien yhteinen edunvalvonta näivettyy
KUNTIEN MÄÄRÄ	Kuntien määrä vähenee radikaalisti n. 70-100 kuntaan	Kuntien määrä vähenee maltillisesti n. 200 kuntaan	Kuntien määrä pysyy jotakuinkin ennallaan	Kuntien määrä kääntyy uudelleen kasvuun		
KUNTIEN JA MAAKUNTIEN SUHTEEN KIPUPISTEET						
TYÖLLISYDEN HOITO	Maakunnille työllisyydenhoidon vastuu	Kunnille työllisyyden hoidon vastuu	Kaupunkiseuduille työllisyydenhoidon vastuu	Markkinalähtöinen työllisyydenhoito, pitkäaikais-työttömät julkisen sektorin vastuulla	Markkinalähtöinen työllisyydenhoito	Työllisyydenhoidon tarjonta pirstoutuu
MAANKÄYTTÖ JA MAAKUNTAKAAVA	Maakuntakaavoituksen neuvottelumenettely ja yhteistyötoimielin	Kaavoitus kuntien vastuulle	Kaupunkiseutu ja seutusopimus ja sopimuksellisuus	Maakuntakaava ohjaa sitovasti ja yksityiskohtaisesti kuntien kaavoitusta	Valtion tiukentuva ohjaus ja sääntely lisääntyvät	
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN	Maakunnille kasvava vastuu elinvoima- ja yrityspalveluista	Kunnille vastuu elinvoima- ja yrityspalveluista	Kaupunkiseudulla vastuu elinvoima- ja yrityspalveluista	Yritysvetoiset elinkeino- ja yrityspalvelut	Elinkeino- ja yrityspalveluiden tarjonta pirstoutuu	